

Een bergtop-ervaring Markus 9.2-9

Rev Dr Jos M. Strengholt

Maadi 2009; Heliopolis 2012; Utrecht 2018

Jouw leven en mijn leven lijken in veel opzichten op de wereldeconomie. Het is één lange opeenvolging van hoogte- en dieptepunten. En helaas lijken de bergtoppen nooit lang genoeg te duren, terwijl de diepe dalen altijd eindeloos lijken.

Het evangelieverhaal dat we hebben gelezen, beschrijft een indrukwekkende ervaring op een bergtop van de Heere Jezus Christus en drie van Zijn discipelen, Petrus, Jakobus en Johannes. Stel je voor dat je daar aanwezig was!

1. Een heerlijk gebeuren

Jezus nam Zijn naaste volgelingen mee de berg op voor een tijd van afzondering, en daar hadden zij een heel bijzondere ervaring – een gebeurtenis die maar korte tijd duurde, maar die zo intens en bijzonder voor hen was dat zij ons een beschrijving hebben nagelaten van wat daar gebeurde.

We hebben het verhaal gelezen uit het evangelie van de heilige Markus. Markus kreeg dit verhaal over de verheerlijking op de berg rechtstreeks uit de eerste hand, namelijk van Petrus. Volgens de kerkelijke overlevering was Markus de tolk van Petrus in de tijd dat Petrus in Rome was. In die periode schreef Markus de verhalen op die Petrus aan zijn toehoorders vertelde.

Markus geeft ons dus het verslag van een ooggetuige bij uitstek.

Jezus ging de berg op om te bidden. Hij wilde met Zijn Vader spreken vanwege de zeer moeilijke weg die voor Hem lag. Voor Hem lag het dal van de schaduw van de dood.

Toen gebeurden er buitengewone dingen. Hier zien we de Zoon van God gedurende korte tijd in Zijn werkelijke heerlijkheid – de heerlijkheid die Hij bij Zijn Vader had voordat Hij naar de aarde kwam en die Hij opnieuw zou hebben wanneer Hij naar Zijn Vader zou terugkeren.

Het moet ontzagwekkend zijn geweest om Jezus te zien veranderen, omstraald door schitterend licht. En daarnaast verschenen Mozes en Elia voor een ontmoeting op de berg met Jezus.

Mozes en Elia staan er eveneens om bekend dat zij hun eigen ervaringen op bergtoppen hebben gehad.

Toen Mozes het volk Israël door de woestijn leidde tijdens de uittocht, ontving hij op de berg Sinaï de wet van God, te midden van bliksem, donder, licht en wolken.

Merk trouwens op hoe in dat verhaal in Exodus 24 de heerlijkheid van God op de berg Sinaï verscheen, als een verterend vuur.

En Elia, de grootste profeet van Israël, is beroemd om wat hij deed op de top van de Karmel, waar hij de profeten van de Midden-Oosterse god Baäl versloeg, toen God vuur uit de hemel liet komen.

Op de Karmel openbaarde God Zich door een helder vuur.

Op de berg van de verheerlijking is Jezus Degene die geheel van heerlijkheid vervuld is; Zijn kleren werden verblindend wit. Wat zou dit betekenen?

Markus schrijft dat de discipelen doodsbang waren. Petrus had hem dit verteld; hij was een eerlijk man en maakte de gebeurtenis niet mooier dan zij was. De gebeurtenis was groots, maar de drie discipelen gedroegen zich nogal onbeholpen. Ze waren doodsbang.

En Petrus leek bovendien nauwelijks te begrijpen wat hij werkelijk had gezien. Hij zag het, maar begreep het niet.

2. Drie fouten van Petrus

‘Rabbi, het is goed dat wij hier zijn; laten wij drie tenten maken, voor U één, voor Mozes één en voor Elia één.’ Markus zegt vervolgens dat Petrus niet wist wat hij moest zeggen, omdat zij zeer bevreesd waren.

Er zijn slimme mensen die hun gebrek aan kennis en wijsheid verbergen door hun mond te houden. Dat wekt op zijn minst de schijn van wijsheid. Wat dat betreft ben ik een langzame leerling, en dat geeft mij troost – ik verkeer in het gezegende gezelschap van de heilige Petrus. Hij had zijn mond beter kunnen houden, want angst en onwetendheid zijn geen goede bron voor wijze uitspraken.

Drie tenten – het oorspronkelijke Grieks spreekt inderdaad over tenten.

Veel theologen denken dat deze gebeurtenis van de verheerlijking op de berg daadwerkelijk plaatsvond tijdens het Joodse Loofhuttenfeest, wanneer ieder Joods gezin in de achtertuin of op het dak een hut bouwde en daar een hele week at, feestvierde en sliep – om de uittocht uit Egypte te gedenken.

Zij herinnerden zich Gods voorziening in de woestijn, in dat dal van de dood, en hoe God hen naar het beloofde land had geleid.

En in die hutten herinnerden zij elkaar er ook aan dat, ook al kunnen wij ons vandaag ellendig voelen, God op een dag deze wereld opnieuw zal scheppen tot een paradijs.

Dus Petrus’ onmiddellijke reactie was: Heere, laten we drie van zulke hutten bouwen.

Misschien was hij ervan overtuigd dat dit moment op de berg, dit moment van heerlijkheid met Mozes, Elia en Jezus, in feite de inwijding was van het verwachte volmaakte Koninkrijk van God. Hij hoopte de ervaring op de bergtop voor altijd te kunnen laten voortduren.

En ik denk dat Petrus met zijn reactie drie fouten maakte.

Eerste fout

In algemene zin denk ik dat het idee om ervaringen met God op de bergtop te willen verlengen, gedoemd is te mislukken. Zodra je je op de ervaring zelf gaat richten, is het alsof je water in je handen probeert vast te houden – je verliest het snel.

Zo'n ervaring komt meestal op onverwachte momenten en niet omdat je ernaar op zoek bent, maar omdat God haar in Zijn goedheid geeft. Het zijn zeldzame momenten die je niet zelf kunt maken of verlengen, en juist daardoor zijn ze zo bijzonder. Het zijn genadige gaven van God.

Tweede fout

Met zijn voorstel ging Petrus ook rechtstreeks in tegen Gods plan met Jezus.

Jezus was op weg naar Jeruzalem en God gaf Hem deze ontmoeting op de berg met Mozes en Elia om Hem voor te bereiden op het dal dat voor Hem lag. Mozes en Elia spraken over Zijn heengaan, zegt Lukas. Zijn heengaan wordt in het Grieks letterlijk Zijn uittocht genoemd.

Mozes en Elia bevestigden tegenover Jezus dat het dal van de dood dat vóór Hem lag, waarin Hij in Jeruzalem zou worden gedood, de werkelijke uittocht was, veel groter dan de uittocht onder leiding van Mozes.

Deze uittocht brengt mensen niet alleen van land A naar land B, maar leidt de hele wereld van een toestand van scheiding van God naar een leven in de eeuwigheid met de Schepper.

En juist dat wilde Petrus met zijn voorstel vermijden. Hij wilde het Koninkrijk NU. Geen pijn, geen lijden, maar onmiddellijke zegeningen. ‘Heere, dit is een goede plaats. Laten we niet verdergaan naar Jeruzalem...’

De berg van de verheerlijking is altijd aangenamer dan de dalen van het leven. Het is altijd prettiger om ervaringen op de bergtop te hebben dan om het dagelijks leven en zijn problemen onder ogen te zien.

Maar de heerlijkheid van de verheerlijking op deze berg moet worden gezien in samenhang met de heerlijkheid van Jezus op de berg Golgotha. De weg naar het eeuwige Koninkrijk van God kan die berg van pijn en dood niet omzeilen. Dat was waar voor Jezus... en ik denk dat het ook voor ons geldt totdat Zijn Koninkrijk uiteindelijk gekomen is.

Onze ervaringen op de bergtop kunnen ons nieuwe kracht geven en zijn levendige herinneringen, mijlpalen die ons wijzen op de betere dingen die komen gaan. Maar ondertussen kan het leven vaak donker en somber zijn, en zijn de ervaringen op de bergtop zeldzaam en kort.

Een pijnlijk voorbeeld hiervan is het leven van Moeder Teresa. Na haar dood werd een deel van haar correspondentie openbaar gemaakt in het boek *Kom, wees mijn licht*.

Deze vrouw, die zozeer het gezicht was van ware dienst aan God, heeft tientallen jaren geworsteld met de afwezigheid van iedere ervaring op de bergtop. Die afwezigheid lijkt vrijwel precies te zijn begonnen op het moment dat zij de armen en stervenden in Calcutta begon te verzorgen, en – met uitzondering van een onderbreking van vijf weken in 1959 – nooit te zijn verdwenen.

Hoewel Moeder Teresa in het openbaar altijd opgewekt was, leefde zij in werkelijkheid in een toestand van diepe en voortdurende geestelijke pijn. In veel persoonlijke brieven spreekt zij over de ‘droogte’, de ‘duisternis’, de ‘eenzaamheid’ en de ‘kwelling’ die zij onderging. Zij vergelijkt deze ervaring met de hel en zegt op een bepaald moment dat deze haar ertoe heeft gebracht te twijfelen aan het bestaan van de hemel en zelfs aan het bestaan van God.

Moeder Teresa is een zeer extreem voorbeeld. De meeste christenen ervaren regelmatig iets van Gods aanwezigheid op een vreugdevolle manier, in de natuur, met vrienden, tijdens de eucharistie en in gebed.

Maar het leven in het dal is de norm – het dagelijkse leven van dienstbaarheid, van problemen, van verdriet om het verlies van familieleden en vrienden.

Derde fout

Ik geloof dat Petrus een derde fout maakte. Hij zag Mozes, Elia en Jezus en wilde hen daar alle drie voor altijd bij elkaar houden. Met die uitspraak ging hij ervan uit dat deze drie mannen in feite aan elkaar gelijk waren. Maar Jezus is niet zomaar één in een reeks van grote mannen.

Mozes en Elia waren gekomen om Jezus Christus te dienen door Hem te bevestigen hoe Zijn

uittocht in Jeruzalem zou verlopen. De hele godsdienstige geschiedenis van Israël kwam in Jezus tot een hoogtepunt.

Mozes en zijn wet konden mensen niet tot God brengen. De wet is goed, maar zij leert alleen welk gedrag God welgevallig is. En mensen hebben de neiging zich maar weinig aan die voorschriften te houden, zodat er profeten nodig zijn om mensen terug te roepen tot gehoorzaamheid aan God. Maar profeten kunnen mensen niet tot God Zelf brengen.

Noch de wet, noch de profeten zijn in staat onze problemen op te lossen.

Jezus is niet het soort godsdienstige leider dat ons alleen regels voor het leven geeft, en Hij is ook geen profeet die mensen terugroept naar die regels. Jezus is veel groter dan Mozes of welke profeet dan ook.

Door Jezus op één lijn te stellen met Mozes en Elia maakte Petrus een ernstige fout, een fout die ook vandaag nog door miljoenen mensen wordt herhaald wanneer zij Jezus erkennen als slechts één van de profeten.

3. God heeft het laatste woord

Wat er daarna gebeurt, is bijna komisch. Lukas vertelt dat er, terwijl Petrus nog sprak, een wolk verscheen en dat er vanuit de wolk een stem klonk. ‘Dit is Mijn geliefde Zoon, in Wie Ik Mijn welbehagen heb. Luister naar Hem!’

Terwijl Petrus dus sprak, onderbrak God hem.

‘Wil je alsjeblieft je mond houden, Petrus, en luisteren? Jezus is niet zoals Mozes of een van de profeten. Hij is Mijn Zoon. Hij is van een geheel andere aard. Dus houd je mond en luister. Luister naar Hem!’

Toen Petrus, Jakobus en Johannes die stem van God uit de wolk hoorden, wierpen zij zich met hun gezicht ter aarde en werden zij nog banger. En toen zij na enige tijd langzaam en voorzichtig omhoogkeken, zagen zij Mozes en Elia niet meer. Zij zagen niemand meer dan Jezus.

Zo wilde de Vader in de hemel het. Jezus als het enige middelpunt van onze geestelijke aandacht. Want Hij is God uit God, Licht uit Licht, waarachtig God uit waarachtig God.

Conclusie

Als wij in ons leven meer geestelijke ervaringen op de bergtop verlangen, als wij hopen iets van de heerlijkheid van God te zien, zelfs te midden van ons dagelijks leven, als dat is wat wij verlangen, dan helpt het ons helemaal niet om ons op ervaringen of op de gevoelens die ermee gepaard gaan te richten.

Het Evangelie maakt het volkomen duidelijk. Als wij de heerlijkheid van God willen ervaren, moeten wij ons richten op de Heere Jezus Christus. Onze aandacht moet gericht zijn op de Heere Zelf en op Hem alleen, en op het dienen van Hem, zelfs in de dalen van het leven.

En door dicht bij Jezus Christus te blijven, en tot op zekere hoogte zelfs met Hem te lijden, zoals de discipelen deden, mogen wij verwachten dat God ons van tijd tot tijd ook ervaringen op de bergtop zal schenken die ons helpen, ons nieuwe kracht geven en ons bemoedigen op onze dagelijkse levensweg door de dalen van het leven.

+ In de Naam van de Vader en van de Zoon en van de Heilige Geest. Amen.